

2. Современная философия: Словарь и хрестоматия /Отв. ред. В.П. Кохановский. -Ростов-на-Дону: Феникс, 1996. -511 с.

3. Кобзар С.І. Сліди запаху: Навч. посібник. -Луганськ: РВВЛІ ВС МВС України, 1999. -145 с.

4. Биленчук П.Д., Ермаков А.С., Ломако З.М., Назаров В.С. Фиксация результатов применения служебно-розыскной собаки. Результаты и изъятие образцов запаха // Фиксация результатов осмотра места происшествия: Справочное пособие для следователей. -К.: РИО МВД УССР, 1981. -С.52-60.

5. Методичні рекомендації з організації й практики застосування розшукових собак у боротьбі із злочинністю та охороні громадського порядку. -К.: МВС України, 1993. -16 с.

6. Быховский И.Е., Викторова Е.Н., Горинов Ю.А., Гриневич Г.Я., Корухов Ю.Г., Леви А.А., Найдис И.Д., Сорокин В.С., Юрин Г.С. Запах человека // Осмотр места происшествия: Справочник следователя /Под ред. А.А. Леви. -М.: Юрид. лит., 1979. -С.125-126.

7. Винницкий Л.В. Осмотр места происшествия: организационные, процессуальные и тактические вопросы (по материалам Казахской ССР): Учеб. пособие. -Караганда: КВШ МВД СССР, 1986. -С.26-27.

8. Кримінально-процесуальний кодекс України // ВВР УРСР. -1961. -№ 2. -Ст.15. (із змінами та доповненнями станом на 01.09.2004 р.).

9. Диденко Ф.К. Работа с запахowymi следами на месте происшествия // Применение научно-технических средств и методов при осмотре места происшествия. -Ярославль: Верхн.-Волжск. кн. изд-во, 1989. -С.111-122.

10. Наказ МВС України «Про заходи щодо подальшого вдосконалення діяльності чергової служби органів внутрішніх справ України» від 18.08.1992 р., № 485.

11. Тактика дій інспектора кінолога при розкритті злочинів за допомогою службового собаки: Методичний посібник. -К.: МВС. Відділ організації службового собаководства, 1999. -53 с.

Надійшла до редколегії 20.10.2006

МУЗЫЧКО М.А. ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ РАСКРЫТИЯ ПРЕСТУПЛЕНИЙ С ПОМОЩЬЮ СЛУЖЕБНО-РОЗЫСКНЫХ СОБАК

Подготовлены предложения о методике и тактике использования служебно-розыскных собак во время осмотра места события и задержания преступника по «горячим» следам оперативно-розыскными подразделениями.

MUZYCHKO M.A. WAYS FOR INCREASE EFFICIENCY IN DISCLOSING OF CRIMES WITH HELP SERVICE-SEARCH OF DOGS

Offers on a technique and tactics of use service-search dogs are prepared during survey of a place of event and detention of a criminal on «hot» traces operative-search divisions.



I.V. СМАЛЬ

Донецький юридичний інститут ЛДУВС

УДК 343.346

ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПІДРОБЛЕННЯМ ПРОЇЗНИХ КВИТКІВ¹

Розглянуті види та форми профілактичних заходів слідчого під час розслідування злочинів, пов'язаних із підробленням проїзних квитків, зокрема, питання внесення подання слідчим. Проаналізовано основні причини та умови, які сприяють скоєнню підроблення проїзних квитків, основні джерела інформації про такі причини та умови, запропоновано профілактичні рекомендації щодо їх усунення

Запобігання злочинів - це різностороння діяльність державних органів, громадських організацій та громадян, що спрямована на розробку і втілення в життя системи пов'язаних між собою заходів економічного, політичного, культурно-виховного, правового та організаційного хара-

ктеру, проведення яких буде сприяти ефективному зменшенню кількісних і якісних показників злочинності, зменшить вплив злочинності на суспільство та державу, підвищить рівень захищеності громадян.

За останні десятиріччя значний внесок у дослідження проблеми запобігання злочинів зробили науковці: А.Ф. Волобуєв, І.М. Даньшин, А.Е. Жалінський, В.К. Звібрень, В.С. Зеленецький, Н.І. Клименко, В.М. Кудрявцев, І.Я.

¹ Первинна рекомендація з напрямку досліджень: докт. юрид. наук Клименко Н.І. (КНУ ім. Тараса Шевченка).

Фрідман, А.С. Шляпочников та ін., роботи яких мають суттєве наукове й практичне значення, але торкаються лише окремих аспектів проблеми запобігання злочинів, пов'язаних із підробленням проїзних квитків.

У зв'язку з цим нами поставлено мету розглянути види та форми профілактичних заходів слідчого під час розслідування злочинів, пов'язаних з підробленням проїзних квитків, проаналізувати основні причини та умови, які сприяють скоєнню цих злочинів, і визначити профілактичні рекомендації щодо їх усунення. Новизна роботи полягає у розроблених автором профілактичних рекомендаціях щодо запобігання таких злочинів.

Відомо, що обов'язком слідчого є розслідування та попередження злочинів. Тому вся діяльність слідчого та документи, які він видає, носить профілактичний характер. Профілактика злочинів є складовою частиною таких наук: соціології, кримінології, кримінального права, кримінального процесу, криміналістики тощо. До криміналістичної профілактики відносять криміналістичні засоби, прийоми та методи, які базуються на досягненнях науки криміналістики, а також розроблені представниками технічних і природничих наук, які застосовуються з метою виявлення, дослідження та усунення причин та умов, що сприяли скоєнню злочинів і правопорушень [1, с.5].

Кримінально-процесуальний закон разом із швидким і повним розкриттям злочинів, притягненням винних осіб до кримінальної відповідальності покладає на органи дізнання, слідчого, прокурора та суд спеціальні обов'язки щодо попередження злочинних діянь. Стаття 23 Кримінально-процесуального кодексу України вказує, що при провадженні дізнання, досудового слідства і судового розгляду кримінальної справи орган дізнання, слідчий, прокурор і суд зобов'язані виявляти причини й умови, що сприяли скоєнню злочину, і вживати заходів до їх усунення, щоб тим самим попередити скоєння аналогічних чи інших злочинів. Разом із тим ці причини та умови законом не віднесено до обставин, які підлягають доказуванню у кримінальній справі (ст.64 КПК України). Проте таке трактування закону не означає, що причини та умови, які сприяли скоєнню злочину, не входять до предмету доказування. Адже, щоб провести повне, всебічне та об'єктивне розслідування конкретного злочину, зокрема злочину, пов'язаного з підробленням проїзних квитків, необхідно в кожній кримінальній справі встановити всю сукупність обставин, які обумовили скоєння злочину. Тобто, причини та умови, що сприяли скоєнню злочину, підлягають доказуванню також, як і інші елементи предмету доказування.

В.С. Зеленецький розглядає наявність у законі вказівки на «виявлення» цих обставин як особливість редакційного характеру і пропонує для виключення випадків невірного тлумачення закону усунути ці редакційні особливості, зазначивши у кримінально-процесуальному законі, що причини та умови, які сприяють скоєнню злочину, підлягають доказуванню [2, с.30].

Причини конкретного злочину у спеціальній літературі розглядають як сукупність чи комплекс взаємодіючих обставин, які сприяли скоєнню злочину, а саме: 1) індивідуальні погляди, риси, традиції, особливості психіки особи, що скоїла злочин, пов'язаний із підробленням проїзних квитків; 2) зовнішні обставини, які сформували ці погляди; 3) життєві ситуації, які у взаємодії з позицією особи викликали злочинні дії [3, с.12, 72].

Аналізуючи причини несприятливого морального формування особи, О.С. Шляпочников класифікує сфери, де ці причини діють, та негативні фактори, дія яких формує у особи антигромадські погляди, наступним чином:

1) у родині: недоліки родинного виховання, поганий приклад батьків чи інших членів родини, втягнення батьками дітей в пияцтво, злочинну діяльність тощо;

2) у школі: низький рівень виховної роботи, слабка дисципліна, необґрунтоване виключення зі школи, погана організація вільного часу тощо;

3) у трудовому колективі: недоліки в самому колективі (слабка дисципліна труда, низькі економічні показники), недоліки та негативні явища в діяльності адміністрації тощо;

4) в найближчому оточенні: вплив осіб, які були раніше засуджені, аморальна поведінка сусідів тощо [4, с.96].

Така класифікація має велике практичне значення. Слідчий під час розслідування злочину, пов'язаного з підробленням проїзних квитків, використовуючи цю класифікацію, повинен з'ясувати причини негативного формування особи обвинуваченого.

Рішення скоїти злочин виникає, як правило, при наявності конкретної життєвої ситуації – певного поєднання об'єктивних обставин життя людини, які безпосередньо впливають на її поведінку в даний момент [3, с.38]. Причина створює можливість настання певного наслідку (злочину). Але для того, щоб такі наслідки настали, необхідні умови, які, створюючи певну обстановку, посилюють прояв причини і тим самим сприяють її дії [2, с.16].

Таким чином, у кожній кримінальній справі, пов'язаній з підробленням проїзних квитків, необхідно з'ясувати не тільки причини злочину, але й ті умови, після усунення яких припиняють діяти ці причини. Умови, що сприяли скоєнню злочину, пов'язаного з підробленням проїзних квитків – це певні обставини, які полегшили виникнення злочинного наміру, скоєння цього злочину.

Виявлення причин та умов скоєння злочинних посягань, здійснюючи попереджувальну функцію, в той же час є основою для інших превентивних заходів слідчого. До таких заходів відносять наступні [5, с.964]:

1. Виявлення та розкриття скоєних злочинів. Таким шляхом не тільки запобігається злочинна діяльність конкретних осіб, що має важливе попереджувальне значення, але й забезпечується невідворотність покарання, превентивна роль якого є безсумнівною.

2. Усунення виявлених причин і умов, що сприяли злочинам, пов'язаним із підробленням проїзних квитків, чи скоєних певним способом, при певних обставинах тощо.

3. Заходи виховного і застережливого характеру.

4. Загальнопрофілактичні заходи, в тому числі використання можливостей засобів масової інформації, трудових колективів тощо.

Виявлення причин і умов, що сприяють скоєнню злочинів, пов'язаних з підробленням проїзних квитків – складова частина загального процесу розслідування таких злочинів. Обов'язковою умовою ефективності профілактичної діяльності слідчого в цьому напрямку – планування ним цієї роботи. Обставини, що складають предмет доказування у кримінальній справі, з'ясовуються протягом всього слідства. Тому у плані розслідування, що слідчий складає на початку розслідування кримінальної справи про підроблення проїзних квитків, повинні бути передбачені заходи

щодо перевірки версій про найбільш ймовірні причини та умови, що сприяли скоєнню цього злочину. При цьому потрібно використовувати можливості оперативних служб органу внутрішніх справ, даючи їм згідно з вимогами кримінально-процесуального закону завдання щодо встановлення конкретних обставин, що цікавлять слідство.

У процесі кримінального судочинства суб'єкти процесуальної профілактики в межах своєї компетенції вживають усі передбачені законом заходи для повного встановлення та швидкого усунення сукупності причин та умов, що сприяли скоєнню злочину. Ця цілеспрямована та доказова діяльність повинна проводитися в передбаченій законом процесуальній формі та розвиватися від неповного чи неточного знання досліджуваного об'єкта, факту чи явища до більш повного та достовірного їхнього пізнання з метою встановлення істини по справі. Виявлення таких фактичних даних здійснюється шляхом слідчих чи процесуальних дій одночасно з доказуванням інших обставин, а також при здійсненні спеціальних дій, спрямованих на встановлення та усунення причин злочинів у сфері господарської діяльності [6, с.223-224].

Під час розслідування злочинів, пов'язаних з підробленням проїзних квитків, важливу інформацію про причини та умови, що сприяли їх скоєнню, можна отримати при провадженні слідчого огляду, насамперед огляду підроблених квитків. Такий огляд дозволяє встановити умови, які полегшують скоєння підроблення. Наприклад, використання замість бланків проїзних квитків, виготовлених на державних спеціалізованих підприємствах, бланків, що не мають захисних елементів.

Важливу інформацію про конкретні причини і умови, що сприяли чи полегшували скоєння злочину, можна також отримати при провадженні обшуку та виїмки на робочому місці підозрюваної особи чи за місцем її знаходження. Виявлені у процесі обшуку прилади для підробки документів можуть свідчити про можливість їхнього кустарного виготовлення на робочому місці підозрюваного, про недбалі умови зберігання певних матеріалів.

Допити підозрюваних, обвинувачених, свідків дозволяють не тільки виявити конкретні обставини, що сприяли скоєнню злочинів, пов'язаних із підробленням проїзних квитків, але й встановити, якою мірою вони сприяють новим злочинам.

Так, слідчим під час розслідування злочину, порушеного у відношенні гр-на Б. за ознаками ст.215 КК України, було встановлено, що Б. був затриманий у приміському потязі з підробленим проїзним квитком, який він пред'явив провідникові вагону. На допитах обвинувачений Б. показав, що цей проїзний квиток він підробив сам. Б. також показав, що раніше він декілька разів вже підроблював проїзні квитки таким же способом і використовував у приміських потягах, де пред'являв провідникам. Але провідники дивилися на квитки не уважно та не виявляли підробки. Таким чином, слідчий встановив одну з умов скоєння злочину обвинуваченим Б., які полегшили виникнення у нього злочинного наміру: неналежний контроль за сплатою проїзду пасажирами з боку працівників залізниці. З метою попередження скоєння нових злочинів, пов'язаних з підробленням проїзних квитків, слідчий направив подання за ст. 23-1 КПК України керівництву Донецької залізниці із зазначенням причин та умов, які сприяли скоєнню злочинів

обвинуваченим Б.²

Суттєву роль при встановленні обставин, що сприяли скоєнню підроблення, відіграють й інші слідчі дії (очна ставка, призначення експертиз тощо). Профілактичні заходи слідчого, які спрямовані на усунення причин та умов, які сприяли вчиненню злочинів, пов'язаних з підробленням проїзних квитків, здійснюються у наступних формах:

1) *процесуальна* (внесення подання у відповідний державний орган, громадську організацію чи посадовій особі про прийняття відповідних заходів);

2) *непроцесуальна* (збори населення; доповіді матеріалів кримінальної справи у трудових колективах; виступи на радіо, телебаченні; публікація матеріалів виховного та профілактичного характеру в засобах масової інформації тощо).

Практика розслідування злочинів, пов'язаних із підробленням проїзних квитків, свідчить, що найбільш розповсюдженою формою реагування слідчого на обставини, що сприяли скоєнню злочину, є мотивоване подання за матеріалами конкретної кримінальної справи, яке складається в порядку, передбаченому ст.23-1 КПК України.

Подання складається слідчим з урахуванням вимог кримінально-процесуальних та інших норм права. Деталізуючи загальні вимоги цих норм, слідчий у поданні наказує відповідним органам чи особам здійснити певні, конкретні заходи щодо усунення причин та умов, які обумовили скоєння злочину, пов'язаного з підробленням проїзних квитків.

Таке подання є процесуальним документом, тому його копія обов'язково повинна бути залучена до матеріалів кримінальної справи, хоча і у кримінально-процесуальному законі такої вказівки не має. Це необхідно для того, щоб прокурор, отримавши кримінальну справу на перевірку від слідчого, зміг з'ясувати, як повно проведено розслідування, чи встановлені всі обставини, які сприяли скоєнню злочину, пов'язаного з підробленням проїзних квитків, та які заходи застосовані слідчим щодо усунення таких обставин. Наявність подання в матеріалах кримінальної справи також дає можливість суду під час судового розгляду справи з'ясувати, які профілактичні заходи були застосовані слідчим, щоб ці заходи не дублювалися в окремій ухвалі (постанові) суду (згідно з вимогами ст. 23-2 КПК України).

У спеціальній літературі існують різні думки щодо такого питання: чи у кожній кримінальній справі необхідно вносити подання про усунення причин та умов, які сприяли скоєнню злочину. Одні вчені вважають, що слідчий у деяких справах може не вносити таке подання, а питання щодо усунення причин та умов, які сприяли скоєнню злочину, необхідно розглядати в таких випадках на зборах колективу з доповіддю слідчого [7, с.27]. Інші вважають, що подання повинні складатися не тільки у справах, які направляються до суду з обвинувальним висновком, але й у справах, що підлягають закриттю [1, с.6; 8, с.95; 9, с.85; 10, с.127; 11, с.77].

Підтримуємо точку зору В.С. Зеленецького, який вважає, що подання щодо усунення причин та умов, які сприяли скоєнню злочину, повинно бути внесено у кримінальних справах: 1) які направляються до суду для розгляду по суті; 2) в яких досудове слідство зупинено; 3) які

² Кримінальна справа № 1-498 за 2005 р. /Архів Харцизького міського суду Донецької області.

закриті слідчим, крім випадків, коли справи закриті за відсутністю складу злочину чи події злочину. Внесенням подання констатується факт з'ясування обставин, які обумовили скоєння злочину, пов'язаного з підробленням проїзних квитків, а також момент прийняття заходів щодо усунення цих обставин. Відсутність у матеріалах справи подання слід розглядати як порушення повноти та всебічності розслідування [2, с.80].

Закон не визначає моменту, коли слідчий повинен внести подання щодо усунення причин та умов, які сприяли скоєнню злочину, пов'язаного з підробленням проїзних квитків. Вважаємо, що таке подання слідчий має внести наприкінці досудового слідства у справі, коли ці причини та умови встановлені найбільш повно та достовірно. Але під час розслідування можуть виникнути ситуації, які вимагають негайного внесення подання, бо зволікання із вжиттям відповідних заходів може привести до скоєння нових злочинів, пов'язаних з підробленням проїзних квитків.

Подання, яке вносить слідчий під час розслідування злочинів, пов'язаних з підробленням проїзних квитків, щодо усунення причин та умов, які сприяли скоєнню таких злочинів, повинно мати тільки йому властивий зміст. Так, воно вноситься у зв'язку з розслідуванням конкретного злочину, повинно містити всі встановлені слідчим обставини, які сприяли скоєнню злочину, а також запропоновані слідчим заходи щодо усунення цих обставин.

Аналіз подань, які були складені слідчими під час розслідування злочинів, пов'язаних з підробленням проїзних квитків згідно вимог ст.23-1 КПК України, свідчить що, як правило, вони складаються формально, без з'ясування конкретних причин та умов, які сприяли скоєнню злочину, лише з викладенням короткої фабули злочину та пропозиціями обговорити поведінку обвинуваченого у трудовому колективі або провести дільничним інспектором профілактичної бесіди з населенням.

Причиною таких помилок і недоліків під час складання подань в літературі називають те, що у вітчизняній кримінології та інших науках кримінально-правового циклу до останнього часу не було чіткості у викладенні цих питань. А це негативно позначилося на підготовці працівників правоохоронних органів. Не останню роль у цьому відіграє і застаріла редакція ст.23 КПК України [12, с.412-413].

Поряд із процесуальною формою слідчої профілактики злочинів, пов'язаних із підробленням проїзних квитків, суттєву роль відіграє і профілактика, яка здійснюється у непроцесуальних формах. Важливим напрямком профілактичної роботи слідчого є правова пропаганда серед населення, яка здійснюється шляхом проведення бесід і лекцій на зборах населення певної території, виступів на радіо та телебаченні, в пресі з метою інформування громадян про скоєний злочин, роз'яснення, яка відповідальність настає за скоєння аналогічних злочинів.

Особливою формою слідчої профілактики є застосування до особи, яка обвинувачується у скоєнні злочину, пов'язаного із підробленням проїзних квитків, такого запобіжного заходу, як порука громадської організації або трудового колективу (п.3 ч.1 ст.149 КПК України). Колектив поручається за належну поведінку свого представника, забезпечує його явку в органи слідства та суду. Це здійснюється шляхом проведення з обвинуваченим профілактично-виховних бесід, а також за рахунок сприятливої обстановки в колективі, яка виключає можливість і

бажання продовжувати скоєння злочинів.

Слідча профілактика злочинів, пов'язаних з підробленням проїзних квитків, здійснюється також під час взаємодії слідчого з трудовими колективами, громадськими організаціями, іншими громадськими структурами та окремими громадянами. Така взаємодія проявляється у доповідях слідчим матеріалів кримінальних справ про такі злочини на зібраннях громадськості, щоб дізнатися думки громадян, яка може бути врахована під час вирішення питання про відповідальність винної особи. При цьому слід мати на увазі велике загально профілактичне значення для всіх членів трудового колективу чи громадської організації факту відкритого обговорення на зборах таких злочинів і причин, які обумовили їх скоєння.

Сьогодні правоохоронні органи в своїх структурах мають центри громадських зв'язків, які видають газети і журнали, готують телевізійні передачі. Їх діяльність спрямовується на правове виховання громадян, попередження злочинності й правопорушень. Запорукою ефективного виконання цієї функції є тісне співробітництво працівників ЗМІ із слідчими підрозділами і судами у виявленні криміногенних факторів, їх аналізі та своєчасному оприлюдненні [12, с.432].

На нашу думку, максимального ефекту профілактична діяльність слідчого досягне, коли поряд із встановленням причин та умов, що сприяли скоєнню конкретного злочину, пов'язаного з підробленням проїзних квитків, буде проведена аналітична робота щодо узагальнення причин скоєння аналогічних злочинів за певний період на певній території.

Так, серед найпоширеніших причин та умов, що сприяють скоєнню злочинів, пов'язаних з підробленням проїзних квитків, можна виділити наступні:

1. Низький рівень відомчого контролю з боку керівництва за діяльністю підлеглих осіб (касирів, контролерів тощо).
2. Недоліки в системі перевірки професійних, ділових і морально-етичних якостей кандидатів на зайняття посад касирів, контролерів.
3. Неналежний контроль з боку контрольно-ревізійних органів, які здійснюють перевірку діяльності транспортних підприємств, їхньої звітної документації.
4. Недоліки під час приймання бланків проїзних і перевізних документів на облік та реєстрації у книгах обліку бланків. Неналежні умови зберігання та обліку бланків проїзних документів касирами.
5. Недоліки в забезпеченні вимог законів про ліцензування та недостатній рівень перевірки організацій, які отримують ліцензію на здійснення продажу проїзних квитків.

6. Низький рівень відомчої профілактики (інформаційні листи у транспорті, повідомлення на вокзалах й у місцях продажу проїзних квитків тощо).

7. Негативний вплив телебачення, фільмів на певні верстви населення щодо жадання легкої наживи.

8. Недостатнє використання засобів масової інформації для інформування населення.

Фактичні дані про причини та умови, які сприяли скоєнню підроблення проїзних квитків, зібрані під час розслідування таких злочинів, оцінюються у сукупності та використовуються слідчим при проведенні профілактичних заходів.

Пропонуємо наступні профілактичні рекомендації,

виконання яких буде сприяти усуненню причин та умов, що сприяють скоєнню підроблення проїзних квитків:

1). Проведення ретельної перевірки професійних, ділових і морально-етичних якостей кандидатів на зайняття посад касирів, контролерів та інших посад, пов'язаних з проведенням будь-яких операцій із бланками проїзних квитків. Підвищити якість відповідної підготовки цих осіб, роз'яснювальної роботи з ними.

2). Встановити діючу систему реагування на порушення цими особами встановлених правил проведення операцій із проїзними (перевізними) документами.

3). Підвищити контроль процесу надходження бланків проїзних і перевізних документів від виробника безпосередньо організаціям, які здійснюють продаж проїзних квитків, перевірки справності пакування, наявності усіх печаток і пломб, приймання бланків проїзних і перевізних документів на облік та реєстрації у книгах обліку бланків, зберігання та обліку бланків проїзних документів касирами.

4). Проведення ретельної перевірки виконання касирами відомчих нормативних актів, які регулюють питання щодо погашення та переоформлення проїзних (перевізних) документів.

5). Забезпечити виконання вимог законів про ліцензування, підвищити рівень перевірки організацій, які отримують ліцензію на виготовлення бланків проїзних документів і здійснення продажу проїзних квитків. Наказом Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва та Міністерства фінансів України 14.10.2003 р. був затверджений «Порядок контролю за додержанням Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виготовлення бланків цінних паперів, документів сурової звітності», який закріплює порядок проведення перевірок суб'єктів господарювання [13, с.235-243].

6). Створення реєстру підприємств, які займаються виготовленням поліграфічної продукції. Проведення регулярних профілактичних бесід серед трудових колективів цих підприємств, а також періодичних перевірок діяльності цих підприємств.

7). Використання засобів масової інформації як засобу впливу на сприйняття населенням причин та умов, які сприяли скоєнню злочинів, пов'язаних з підробленням проїзних квитків, механізмів протидії злочинності.

Таким чином, профілактична діяльність слідчого щодо виявлення причин та умов, які сприяють скоєнню злочинів, пов'язаних з підробленням проїзних квитків, і прийняття відповідних заходів з їхнього усунення є одним із найважливіших завдань розслідування таких справ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Клименко Н.И. Место и роль профилактики в системе криминалистики // Криминалистика и судебная экспертиза: Междоуведомственный науч.-метод. сборник. – Вып. 52 /Отв. ред. А.М. Пасенюк. –К.: Мин-во юстиции Украины, 2004. –251 с.
2. Зеленецкий В.С. Предупреждение преступлений следователем. –Харьков: Вища школа, 1975. –172 с.
3. Кудрявцев В.Н. Причинность в криминологии. –М.: Юрид. литер., 1968. –174 с.
4. Шляпочников А.С. О классификации обстоятельств, способствующих совершению преступлений // Советское государство и право. –1964. –№ 10. –С. 91-100.
5. Криминалистика: Учебник /Под ред. Р.С. Белкина. – М.: НОРМА-ИНФРА-М, 1999. –990 с.
6. Титаренко Ю.Л., Филонов В.П., Коваленко О.И. Хозяйственные преступления. –Донецк: Донеччина, 1998. – 688 с.
7. Кукарский И. Представление следователя – важная форма предупредительной работы // Социалистическая законность. –1963. –№ 11. –С.22–27.
8. Миньковский Г.М., Арзуманян Т.М., Звирбуль В.К., Кацук М.И., Шинд В.И. Деятельность органов расследования, прокурора и суда по предупреждению преступлений /Под ред. Н.В. Жогина. –М.: Госюриздат, 1962. –279 с.
9. Звирбуль В., Кудрявцев В., Михайлов А., Рахунов Р., Якубович Н. Выявление причин преступления и принятие предупредительных мер по уголовному делу. –М.: Юрид. лит., 1967. –152 с.
10. Звирбуль В.К., Михайлов А.И. Основные направления и формы работы следователя по предупреждению преступлений // Проблемы искоренения преступности: Сб. науч. тр. –М.: Юрид. литер., 1965. –С.115-140.
11. Алексеев А.А. Внесение следователем представлений об устранении причин и условий, способствовавших совершению преступлений // Вопросы криминалистики. – 1964. –№ 12. –С.70-78.
12. Орлов П.И., Волобуев А.Ф., Осика І.М., Степанюк Р.Л., Зарецька І.М., Едвард Картер, Річард Ворнер. Протидія економічній злочинності. –Харків: Нац. ун-т внутр. справ, 2004. –568 с.
13. Порядок контролю за додержанням Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виготовлення бланків цінних паперів, документів сурової звітності // Офіційний вісник України. –2003. –№ 44. –С.235-243.

Надійшла до редколегії 26.10.2006

СМАЛЬ И.В. ПРЕДОТВРАЩЕНИЕ ПРЕСТУПЛЕНИЙ, СВЯЗАННЫХ С ПОДДЕЛКОЙ ПРОЕЗДНЫХ БИЛЕТОВ

Рассмотрены виды и формы профилактических мероприятий следователя во время расследования преступлений, связанных с подделкой проездных билетов, в частности, вопрос внесения представления следователем. Проанализированы основные причины и условия, оказывающие содействие совершения подделки проездных билетов, основные источники информации о таких причинах и условиях, предложены профилактические рекомендации об их устранении.

SMAL' I.V. PREVENTION OF THE CRIMES CONNECTED TO FAKE OF TICKETS

Kinds and forms of preventive actions of the inspector are considered during investigation of the crimes connected to a fake of tickets, in particular, a question of entering to representation by the inspector. Principal causes and the conditions rendering assistance in fulfillment a fake of tickets, the basic sources of the information on such reasons and conditions are analyzed, preventive recommendations about their elimination are offered.